

11 ปีกระทรวง

ถึงยุคปฏิรูป

สื่อแผน "ไอซีทีชุมชน-ฟรีไวไฟ"

อ่านหน้า 28

11 ปีกระทรวงถึงยุคปฏิรูป

สื่อแผน 'ไอซีทีชุมชน-ฟรีไวไฟ'

สัมภาษณ์

6 เรียกว่ามานั่งตำแหน่งปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) แบบสายฟ้าแลบ "เมธินี เทพมณี" แต่ไม่ได้ผิดความคาดหมาย เพราะอยู่ในลิสต์อันดับแรก ๆ ที่มีสิทธิ์เป็นปลัดคนต่อไป ในฐานะกลุ่มข้าราชการ (รุ่น 2) ที่ร่วมบุกเบิกก่อตั้งกระทรวงเมื่อ 11 ปีก่อน และมีบทบาทเกี่ยวกับไอทีภาค รัฐมาตลอด ทั้งการร่วมพัฒนา E-services ของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ

"ประชาชาติธุรกิจ" พาเปิดมุมมองปลัด คนที่ 7 ของกระทรวงนี้

● 11 ปีกระทรวง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ Yes & No ตอนก่อตั้ง เน้นทางบวก คือ ส่งเสริมให้ใช้ แต่ปัจจุบันไม่ต้อง

มันคือประชาานิยม
ด้านไอซีที
ที่ไม่เคยหยุดสำเร็จ
ตราบใดที่มี
ฝ่ายการเมือง

เมธินี เทพมณี

ส่งเสริมให้คนใช้ ทุกคนก็ใช้ ฉะนั้นโน้ตการทำงานจึงเปลี่ยนไป ตอนแรกตั้งกระทรวงภารกิจด้านโทรคมนาคมและการสื่อสารถูกพูดถึงน้อยมาก ไม่มีการพูดถึงทีโอที กสทช. หรือดาวเทียม แต่ค่อยๆออกจากภารกิจของเนคเทคที่ทำได้จึงก้าวหน้าไปมาก

ผ่านไป 4-5 ปี นักวิจัยวิเคราะห์โครงสร้างกระทรวงและวิจารณ์แรงมากกว่า เปลี่ยนชื่อกระทรวง เอาคำว่า การสื่อสารออกดีไหม เพราะฐานงานด้านนี้มีปัญหา ก็พยายามปรับแก้ มาเจอยุคการหลอมรวมสื่อที่ต้องอัปเดตกันขึ้นไปดูด้านมัลติมีเดีย บรอดแคสต์ และดิจิทัล รวมถึงปัญหาการละเมิดต่าง ๆ จึงต้องแบ่งทีมงานเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งอัปเดตก้าวไปข้างหน้า อีกส่วนเคลียร์ปัญหาจากฐานที่ไม่มั่นคงในอดีต

● งานทับซ้อนกับ กสทช.

ทุกวันนี้ทุกอย่างหลอมรวมกัน ทั้ง ไอซีที การสื่อสาร โทรคมนาคม การใช้คลื่นความถี่ แต่ภารกิจบางอย่างมาอยู่ที่กระทรวง บางอย่างอยู่ที่ กสทช. หรือหน่วยงานอื่น อย่างค่าใช้คลื่นความถี่ ปัจจุบันยังต้องจ่ายไอซีทีส่วนหนึ่ง กสทช. อีกส่วน ดาวเทียมก็เหมือนกัน

● ทางแก้

ปฏิรูปโครงสร้างใหม่หมด ต้องให้ คสช.ช่วยดู สิ่งที่ยากได้มาเสริม คือทีมของเนคเทค และ กสทช. ที่จะมาทำงานร่วม รูปแบบของหน่วยงานเป็นแบบไหนก็ได้ แต่ฟังก์ชันงานต้องหลอมรวมบรอดแคสต์ โทรคมนาคม และไอซีที แต่คงไม่ใช่การยุบกระทรวงเพราะยังจำเป็นต้องมีตัวแทนของกระทรวงไปเจรจากับเวทีโลก แต่อาจเปลี่ยนชื่อ

● ยิ่งรวมยิ่งยุ่งง่าย

จะตัดมาเฉพาะไอซีทีกับการสื่อสารก็ไม่ได้ เพราะคือสิ่งเดียวกัน องค์กรไม่อ่อนไหวเพราะไม่ได้ใช้คนเยอะ ไม่ได้ต้องการอัตรากำลังมาก แค่ต้องการคนที่ใช่สัก 200 คนก็พอ ที่เหลือทำงานกับส่วนงานอื่น ๆ อย่างเอกชน หรือตำรวจ

● ต่างประเทศแยกองค์กรกำกับออก

ก็แยกมา 10 ปีแล้ว ต้องประเมินดูว่าผลเป็นอย่างไร เพราะงานคล้ายกันมาก

● โครงสร้างใหม่ที่ต้องการ

ยังไม่มีจริง พร้อมให้ทุกคนเสนอได้ แต่หลัก ๆ ต้องดูเรื่องการสื่อสาร การวางโครงสร้างพื้นฐานไอซีที โทรคมนาคมของประเทศ ดูแลโซเบอร์ซีเคียวริตี้ และปรับแก้หรือออกกฎหมายเพื่อเป็นกลไกในการยกระดับไอซีทีของประเทศ ส่วนหน่วยงานอื่นต้องมาวิเคราะห์กัน อย่างไปรษณีย์ตอนนี้เดินหน้าโลจิสติกส์เต็มตัว ไปอยู่คมนาคมใหม่ หรือกรมอุตุนิยมวิทยา เดิมสังกัดสำนักงานกฤษฎีกา แต่มีคนบอกว่าเขาดูแลบ้านฟ้า เกี่ยวข้องกับชลประทานจะยังอยู่กับไอซีทีหรือไม่

ถึงแม้ในการประชุมกระทรวงว่า คนไอซีที 300-400 คน ต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทุกอย่างเกิดขึ้นได้ในชั่วพริบตา

● งานเร่งด่วนในฐานะปลัด

การปฏิรูปตัวเอง โชคดีอัตรากำลังน้อย เป็นองค์กรเล็ก ปรับตัวได้เร็ว ความท้าทายถัดไปคือการดูแลโครงสร้างพื้นฐานไอซีที เพราะเราจัดอยู่ในกลุ่มงานเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

นอกจากนี้คือลดการลงเงินซ้ำซ้อนของภาครัฐ ปีนี้ได้ทำงานประมาณบูรณาการอย่างจริงจัง สำนักงานประมาณได้นำร่างแผนแม่บทไอซีที ฉบับที่ 3 ที่รอเสนอให้ คสช.พิจารณามาซึ่ง เพื่อดูงบการลงทุนไอซีทีทุกกระทรวงที่รวมกันกว่า 2 หมื่นล้านบาท ตัดจากที่ตั้งขอไว้กว่า 8 หมื่นล้านบาท เพราะรัฐบาลต้องรัดเข็มขัด

จึงเป็นโอกาสของไอซีทีที่จะเชิญชวนให้ทุกกระทรวงมาแชร์ใช้โครงสร้างร่วมกัน แบบ pay per use กลไกนี้จะปรับเปลี่ยนวิธีการใช้งบประมาณและการตั้งงบประมาณ ทำให้ต้องร่วมกับกรมบัญชีกลาง และสำนักงานประมาณ เพื่อแก้ไขกฎระเบียบไม่ให้ เป็นอุปสรรค ให้จ่ายค่าเช่าซอฟต์แวร์ ค่าเช่าและแชร์ใช้ระบบ

● เป็น KPI ของกระทรวง

ใช่ ล้อตามเป้าหมายที่วางแผนแม่บทฉบับที่ 3 ระบุไว้ อาทิ เพิ่ม E-services ให้แข่งขันได้ในระดับเวทีโลก การเพิ่มจำนวนผู้ใช้ E-services ของภาครัฐให้ได้ร้อยละ 10 ต่อปี ยกกระดับความพร้อมด้านไอซีที Network Readiness Index อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงที่สุดร้อยละ 25 โดยมี สรอ. เป็นคนเดินหน้าผลักดัน

● ผลักดันมานานแต่ไม่เกิด

ตลอด 10 ปีรัฐบาลมาจากหลายพรรคการเมือง และอยู่กันไม่นาน จึงเป็นเรื่องยาก 11 ปีของกระทรวงมี 11 รัฐมนตรีหลายท่านเห็นว่าข้อเสนอจำเป็น แต่การปฏิบัติจริงไม่ง่าย แต่จะได้เห็นผลแรกช่วงรัฐบาล คสช.แน่นอน

● งานที่รอ คสช.พิจารณา

ร่าง พ.ร.บ.สภาไอซีทีที่ยกร่างไว้ 7

ปีแล้ว ต้องมีเพราะอุตสาหกรรมโตขึ้นเรื่อย ๆ วงเงินหลายแสนล้านบาทต่อปี เราต้องการ Voice จากอุตสาหกรรม เพื่อให้มีกลไกภาครัฐสนับสนุนกลไกการตลาดให้เอกชนอยู่ได้ ซึ่งต้องยอมรับว่าเขาเห็นนวัตกรรมใหม่ก่อนเรา แต่ Voice ต้องมาจากนิติบุคคลเพื่อรับผิดชอบในสิ่งที่เสนอ

ที่สำคัญคือต้องเตรียมพร้อมในการหาคนเก่งเข้ามาช่วยในเวทีเจรจาระดับประเทศ รับมือต่างชาติที่ต้องการให้เปิดเสรีมากกว่าข้อตกลง FTA

ร่าง พ.ร.บ.นี้ กฎกระทรวงจัดอยู่ในเฟส 2 ที่ต้องกลับเข้าไปเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อน น่าจะให้เห็นความคืบหน้าเร็ว ๆ นี้ ส่วน พ.ร.บ.อื่น ๆ เช่น พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ เวอร์ชัน 2 ร่าง พ.ร.บ.ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ 2 เพิ่งเริ่มต้น ยังอีกห่างไกล

● ไอซีทีชุมชน-ฟรีไวไฟ

มันเป็นประชานิยมด้านไอซีที ตั้งแต่เริ่มแจก “คอมพิวเตอร์น้องเล็ก” เมื่อ 10 กว่าปีก่อน เคยประกาศจะหยุด แต่ไม่เคยทำสำเร็จ ทรายไต้ที่มีฝ่ายการเมือง บาง

ปีกระทรวงไม่ได้ของบด้วยซ้ำ แต่ได้งบมา บอกเสร็จสรรพว่าต้องลงไปในจังหวัดไหน เราก็ได้แต่ ไอ้พระเจ้า มาอย่างไร ฉะนั้นสิ่งที่ต้องทำคือทำอะไรให้งบประมาณและประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด จึงไปเห็นให้อุปกรณ์ที่แจกไปมีการใช้งาน ตั้งแต่รับงานมา 2 เดือน มอบหมายให้ไปรษณีย์ไทยไปสำรวจทุกศูนย์ไอซีทีชุมชนกว่า 2,000 แห่งทั่วประเทศ เพื่อมาประเมินว่า จะยุบจะย้ายตรงไหนบ้าง ให้เวลา 3 เดือน จากนั้นจะเสนอรัฐบาล

ส่วนฟรีไวไฟเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการใช้อินเทอร์เน็ตเปลี่ยนไปอยู่บนสมาร์ตโฟนแล้ว แต่ต้องจัดไว้ในจุดที่จำเป็น เพื่อให้ให้อุปกรณ์สูญเปล่า โดยไอซีทีมีหน้าที่กำหนดจุดที่เหมาะสม และสร้างถนนหลักเพื่อผลักดันให้ท้องถิ่นเป็นคนเข้ามาเข้าไปสู่บ้านคน ให้เอกชนเห็นว่าเราสร้างโครงข่ายหลัก แล้วเปิดให้มาเชื่อมถนนสายย่อยได้แบบเปิดเสรี และพร้อมขยายตามความต้องการ เอกชนก็ยินดีที่จะมาใช้

● การกำกับรัฐวิสาหกิจได้สังกัด

ทีโอที-กสทชเป็นแกนในการบูรณาการโครงข่ายของประเทศ ส่วนเลเยอร์อื่นเป็นส่วนที่ซูเปอร์บอร์ดให้ 2 องค์กรทำแผนฟื้นฟู สั่งให้ไอซีทีไปกำกับการทำข้อมูล 2 บอร์ดนี้ต้องคิดให้ออกว่าจะทำอย่างไร เพราะแผนฟื้นฟูเดิมที่ส่งไปใช้ไม่ได้

ในทางปฏิบัติอำนาจในการกำกับดูแลของกระทรวง หรือแม้แต่วัฒนธรรม กับรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล มีบอร์ดของเขาเอง ถ้าถึงว่าจะมีสิทธิ์ไปชี้แนะ ไปปรับผิดชอบเขาได้แค่ไหน วันนี้ 2 องค์กรต้องดูตนเองว่าจะอยู่รอดต่อไปได้อย่างไร เมื่อทำธุรกิจมานานเป็นร้อยปี ถ้ายังไม่รู้จะไปทางไหน เราก็คงไม่รู้มากกว่าเขาไปได้

เราแค่สังเกตรอบนอก เขาต้องรู้ดีกว่าให้สำรวจทรัพย์สินหนี้สิน สิ่งที่มีมากที่สุดคือโครงข่าย แม้จะมีคติความ แต่เฉพาะทรัพย์สินที่ไม่มีคดียังเยอะ อนาคตยังมี คนเก่ง ๆ ในทีโอทีก็ยังมี เพียงแต่ต้องเข้าใจลักษณะของคนเก่งที่อยู่ไม่นิ่ง ต้องมีโอกาสเติบโต ไม่ใช่ให้นั่งตบยุงทั้งวัน